

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної україністики та народно-інструментального мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Музична критика**

Освітня програма **Музичне мистецтво**

Спеціальність **025 Музичне мистецтво**

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 1 від “27” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

## ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Музична критика
<b>Викладач (-і)</b>	Палійчук І. С.
<b>Контактний телефон викладача</b>	050 2463450
<b>Е-mail викладача</b>	iryna.paliichuk@pnu.edu.ua
<b>Формат дисципліни</b>	очна, заочна
<b>Обсяг дисципліни</b>	6 кредитів ЄКТС, 180 годин
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	Не передбачено дистанційного навчання
<b>Консультації</b>	Консультації проводяться упродовж кожного вівторка 10–12 год., а також відповідно до лекційних та практичних занять із курсу «Музична критика».
<b>2. Анотація до курсу</b>	
<p>Курс «Музична критика» є важливим етапом у розвитку професійного мислення студентів, він формує творчу активність, виховує вміння оцінювати музичні твори та їх виконання, аналізувати різні форми виконавської практики, давати їм професійну та кваліфіковану оцінку, точно і правильно формулювати свої враження, вчить грамотно викладати свої думки в усній і письмовій формі. Курс «Музична критика» має практичне спрямування.</p>	
<b>3. Мета та цілі курсу</b>	
<p><b>Метою</b> вивчення курсу «Музична критика» є виробити в студентів уміння й навички аналізувати та продукувати тексти різного типу відповідно до мети, спрямування й умов спілкування в процесі майбутньої професійної діяльності.</p> <p>Дисципліна має науково-практичну спрямованість і передбачає освоєння музичної критики як теоретично, так і практично.</p> <p><b>Завдання</b> навчальної дисципліни – оволодіння теоретичними знаннями в галузі музичної і загальної психології сприйняття, історії музики, соціології музики, знати основи інформаційної роботи, теорії комунікацій і ЗМІ, оволодіння практичними навичками спілкування як з окремим респондентом (артистом, композитором, продюсером), так і з масовою аудиторією; оволодіння навичками знаходити і відбирати потрібну інформацію про музичних і музично-культурні події; оволодіння умінням виробляти власну оціночну позицію, створювати власні та редагувати інші тексти різних жанрів у галузі музичної публіцистики, організовувати і проводити прес-конференції.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен <b>знати</b>: просвітницькі та художньо-пропагандистські можливості і завдання прикладного музикознавства; письмові та усні комунікації в системі ЗМІ; основні функції і завдання музично-критичної діяльності; історію української та зарубіжної музичної критики; місце і значення музично-критичної думки в культурі – сучасної і в історичній перспективі; характер відносини музичної критики і музичного мистецтва, музичної науки і соціуму; принципи аксіологічного (оцінного) підходу до явищ музичного мистецтва; специфіку художньої цінності та оціночної роботи в галузі музичного мистецтва; основні сучасні напрями творчої діяльності в сфері музичного мистецтва – композиторської творчості, виконавського мистецтва, музичного театру та інших музично-постановочних видів; типологію жанрів музичної критики; особливості рецензійної роботи;</p> <p><b>вміти</b>: готувати інформаційні матеріали, що стосуються всіх можливих сторін сучасного музичного життя і різних напрямів сучасного музично-культурного процесу; брати інтерв'ю у творчих людей рідною і (бажано) іноземною мовами, вільно вести бесіду на професійні музичні теми; сприймати, аналізувати, інтерпретувати і оцінювати будь-який музично-творчий продукт – нову музику, виконавську творчість, твори музично-постановочного мистецтва (сценічні, екранні, «плернерні») у всьому спектрі сучасної</p>	

практики, як в академічній, так і в масовій музичній культурі; виконувати письмові роботи в різних жанрах музичної критики, готувати рецензійні матеріали, спрямовані на різні об'єкти творчого процесу: складати музику, виконавське мистецтво, музичний спектакль (опера, балет, мюзикл, мультимедійні вистави, шоу, музичні кіно- і телефільми); редагувати музично-критичні та інші журналістські тексти сторонніх авторів.

Для вивчення названого курсу необхідні знання дисциплін: «Історія світової музики», «Історія української музики», «Аналіз музичних творів», «Гармонія», «Теорія музики», «Українська мова», «Українська література», «Філософія».

#### 4. Результати навчання (компетентності)

У результаті вивчення дисципліни «Музична критика» у бакалаврів мають бути сформовані такі **професійні компетентності**:

- здатністю здійснювати цілісний аналіз різножанрових музичних творів під час їх слухання на концертах, по телебаченню, в аудіо-та відеозаписах;
- критично їх оцінити;
- викласти свої думки у відповідному музично-критичному жанрі;
- володіти жанром інтерв'ю для отримання необхідної інформації для наукової роботи.

#### 5. Організація навчання курсу

##### Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	40
практичні	20
самостійна робота	120

##### Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
V –VI-й	025 Музичне мистецтво	3 курс першого (бакалаврського) рівня	вибірковий

##### Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
------------	------------------	------------	---------------	----------------	---------------------

#### 3-й курс 5 семестр

#### Модуль 1.

#### Змістовий модуль 1. Музична критика як феномен культури

<b>Тема 1.</b> <b>Вступ.</b> <b>Основні</b> <b>завдання і</b> <b>принципи</b> <b>музичної</b> <b>критики</b> Музична критика, її місце в культурно му житті суспільств а.	Лекція	2, 3, 4, 5, 7, 9, 12, 13 з переліку рекомендованої літератури	2 год. л., 6 год. с.р.		згідно робочої програми навчальної дисципліни
--	--------	--	---------------------------	--	--



<p>виконання давньої музики і фольклору . Мінливий образ музичного твору і композиторського стилю в контексті різних епох.</p> <p>Критерії оцінки: естетичний рівень, талановитість, смак, майстерність.</p> <p><b>Тема 3. Категорія стилю та її роль в музично критичному аналізі.</b></p> <p>Історичний, епохальний, індивідуальний і національний стилі. Значення цих естетичних категорій для музично-критичного аналізу. Необхідність звернення до них для музиканта-виконавця і критика,</p>	лекція		2 год. л., 6 год. с.р.		
--	--------	--	---------------------------	--	--

<p>який аналізує його творчість. Індивідуальний виконавський стиль як складна система сполучення різних факторів (національна, історична традиція, виконавська школа, міра талановитості, оригінальності і т.д.).</p>					
<p><b>Тема 4. 3 історії музичної критики</b> Основні етапи еволюції музичної критики: «інформаційний», «літературний», «професійний». Передумови виникнення музичної критики. Е. Т. А. Гофман – творець нового виду музичної критики.</p>	<p>лекція</p>	<p>1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>2 год. л., 6 год. с.р.</p>		<p>згідно робочої програми навчальної дисципліни</p>

<p>Композитори-критики епохи Романтизму. Література і музика в критичних статтях Р. Шумана і Г. Берліоза. Літературні праці Р. Вагнера. Особливості розвитку музичної критики у ХХ ст. Музично-критична діяльність К. Дебюссі. А. Онеггер – утвердження сучасного мистецтва.</p>					
<p><b>Тема 5. Особливості розвитку музичної критики в Україні</b> Особливості розвитку музичної критики в Україні другої половини ХІХ–ХХ ст. Музично-критична</p>	<p>Лекція, практичне</p>	<p>4 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>2 год. л., 2 год. практ., 6 год. с.р.</p>	<p>20 балів</p>	<p>згідно робочої програми навчальної дисципліни</p>

<p>діяльність П. Сокальс ького. Музично- критична діяльність М. Грінчен ка. Музично- критична діяльність С. Людкев ича. 3 історії українсько ї музично- театрально ї критики.</p>					
<b>Змістовий модуль 2. Типологія музичної критики</b>					
<p><b>Тема 6. Інформаці йні жанри музичної критики</b> Принципи класифікац ії музичної критики. Жанровий спектр інформаці йних жанрів музичної критики. Допис. Анонс. Репортаж. Інтерв'ю. Анотація.</p>	<p>Лекція, практи чне</p>	<p>2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>4 год. л., 2 год. практ., 10 год. с.р.</p>	<p>20 балів</p>	<p>згідно робочої програми навчальної дисципліни</p>
<p><b>Тема 7. Аналітич ні жанри музичної критики</b> Рецензія. Огляд. Критична стаття.</p>	<p>Лекція, практи чне</p>	<p>1, 2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>4 год. л., 2 год. практ., 10 год. с.р.</p>	<p>20 балів</p>	<p>згідно робочої програми навчальної дисципліни</p>

<b>Тема 8.</b> <b>Художньо</b> <b>-</b> <b>публіцист</b> <b>ичні</b> <b>жанри</b> Нарис. Есе. Фейлетон. Памфлет.	Лекція, практи чне	2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури	4 год. л., 2 год. практ., 10 год. с.р.	20 балів	згідно робочої програми навчальної дисципліни
<b>3-й курс 6 семестр</b>					
<b>Модуль 2</b>					
<b>Змістовий модуль 3. Критика як література: композиційні та стилістичні проблеми критичних жанрів. Методика роботи над критичними опусами</b>					
<b>Тема 9.</b> <b>Репортаж.</b> <b>Інтерв'ю.</b> Особливості жанрів. Мета і завдання репортажу, інтерв'ю. Особливості змісту, форми і мови. Форми та функції інтерв'ю. Класифікація інтерв'ю за типом запитань. Питання авторства. Підготовча робота до інтерв'ю. Написання інтерв'ю в домашніх умовах з метою закріплення практичних навичок	Лекція, практи чне	1, 2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури	2 год. л., 2 год. практ., 6 год. с.р.	10 балів	згідно робочої програми навчальної дисципліни

та їх обговорення з викладачем.					
<b>Тема 10.</b> <b>Анотація.</b> <b>Рецензія.</b> Особливості жанрів. Мета і завдання анотації, рецензії. Особливості змісту, форми і мови. Анотації до аудіо альбомів та їх аналіз на сторінках українських журналів.	Лекція, практичне	2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури	2 год. л., 2 год. практ., 6 год. с.р.	10 балів	згідно робочої програми навчальної дисципліни
<b>Тема 11.</b> <b>Огляд.</b> <b>Стаття</b> Особливості жанрів. Мета і завдання огляду, статей. Аналіз цих жанрів на основі прикладів із творчості українських та зарубіжних критиків.	Лекція, практичне	1, 2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури	2 год. л., 2 год. практ., 6 год. с.р.	10 балів	згідно робочої програми навчальної дисципліни
<b>Тема 12.</b> <b>Портрет.</b> <b>Нарис</b>	Лекція, практичне	2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури	2 год. л., 2 год. практ., 6 год. с.р.	10 балів	згідно робочої програми навчальної

Особливості жанрів. Мета і завдання огляду, статей. Аналіз цих жанрів на основі прикладів із творчості українських та зарубіжних критиків.					дисципліни
<b>Тема 13.</b> Есе. Фейлетон.	Лекція, практичне	2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури	2 год. л., 2 год. практ., 6 год. с.р.	10 балів	
<b>Змістовий модуль 4. Критик у музичному театрі</b>					
<b>Тема 14.</b> <b>Спектакль та його типи.</b> <b>Компоненти спектаклю.</b> Побутовий театр. Поетичний театр. Трагічний театр. Екзистенційний театр, grand-вистава, «музейний» спектакль, постмодерністські рیمейки. Драм-балет, дивертисментний балет,	лекція	2, 4, 7, 8, 12 з переліку рекомендованої літератури	2 год. л., 6 год. с.р.		згідно робочої програми навчальної дисципліни

<p>безсюжетний (білий) балет, модерн-балет. Музично-виконавський рівень, режисура (в балеті – хореографія), сценографія.</p>					
<p><b>Тема 15. Специфіка критики виконавства сучасної музики</b> Музичне мистецтво сучасності як складний багатоскладний феномен. Сучасні концепції музичної творчості та виконавства. Проблема полістилістики і поліжанровості в сучасній музиці. Посилення зацікавлення фольклором і різноманітність жанрів</p>	<p>лекція</p>	<p>2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури</p>	<p>2 год. л., 6 год. с.р.</p>		<p>згідно робочої програми навчальної дисципліни</p>

<p>його інтерпретації. Роль масових музичних жанрів у музичній творчості останніх десятиліть. Поділ музики на «академічну» (серйозну) і «розважальну» (легку), умовність такого поділу. Історичні корені проблеми і пошуки взаємозв'язків і контактів між різними видами музичного мистецтва, між мистецтвом і фольклором. Спроби взаємодії різних жанрів і видів творчості в композиторській діяльності і виконавстві. Молодіжна культура</p>					
--	--	--	--	--	--

і її вплив на сучасну музичну творчість.					
<b>Тема 16. Специфіка критики концертів неакадемічної музики</b> Типізовані форми матеріалів про неакадемічну музику. Проблема відсутності нотного тексту. Переваги слуху професійного музиканта. Правило «іманентної критики» (Т. Адорно).	лекція	2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури	2 год. л., 6 год. с.р.		згідно робочої програми навчальної дисципліни
<b>Змістовий модуль 5. Друковані ЗМІ України та музична критика</b>					
<b>Тема 17. Періодичні видання. Ринок друкованих ЗМІ та музична критика</b> Газета. Журнал.	Лекція,	1, 2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури	2 год. л., 6 год. с.р.		згідно робочої програми навчальної дисципліни
<b>Тема 18. Будова друкованого ЗМІ. Редакція друкованого</b>	лекція	1, 2, 4, 7 з переліку рекомендованої літератури	2 год. л., 6 год. с.р.		згідно робочої програми навчальної дисципліни

го ЗМІ. Відділи, рубрики, змішана композиці я.					
---	--	--	--	--	--

### 6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Загальна система оцінювання курсу є уніфікованою та здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів.</p> <p><b>Поточний контроль</b> та оцінювання проводиться викладачем на практичних заняттях із метою визначення успішності розвитку студентів та засвоєння ними навчальної програми на певному етапі навчання..</p> <p><b>Форми контролю:</b> Укінці V-го семестру проводиться рубіжний контроль – залік, який виставляється на основі проведених упродовж півріччя практичних занять.</p> <p>У кінці проходження курсу (VI-й семестр) проводиться екзамен, який включає відповідь на усні запитання і написання невеликих критичних робіт (мінімум три) в різних жанрах: рецензію на концерт, фестиваль або музичний спектакль, анотацію твору, аудіо-диску, аналіз творчості виконавця або композитора, соліста або творчого колективу, виконавський аналіз, оглядову або ювілейну статтю і т.д.</p> <p><b>Шкала оцінювання: національна та ECTS</b></p> <table border="1" data-bbox="526 1209 1495 1926"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною системою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th>для курсових проектів (робот), практик</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td><b>A</b></td> <td>відмінно</td> <td></td> </tr> <tr> <td>80 – 89</td> <td><b>B</b></td> <td rowspan="3">добре</td> <td></td> </tr> <tr> <td>70 – 79</td> <td><b>C</b></td> <td></td> </tr> <tr> <td>60 – 69</td> <td><b>D</b></td> <td></td> </tr> <tr> <td>50 – 59</td> <td><b>E</b></td> <td>задовільно</td> <td></td> </tr> <tr> <td>26 – 49</td> <td><b>FX</b></td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>повторно</td> </tr> <tr> <td>0-25</td> <td><b>F</b></td> <td>незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни</td> <td>повторно</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною системою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для курсових проектів (робот), практик	90 – 100	<b>A</b>	відмінно		80 – 89	<b>B</b>	добре		70 – 79	<b>C</b>		60 – 69	<b>D</b>		50 – 59	<b>E</b>	задовільно		26 – 49	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	повторно	0-25	<b>F</b>	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	повторно
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною системою																													
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для курсових проектів (робот), практик																														
90 – 100	<b>A</b>	відмінно																															
80 – 89	<b>B</b>	добре																															
70 – 79	<b>C</b>																																
60 – 69	<b>D</b>																																
50 – 59	<b>E</b>	задовільно																															
26 – 49	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	повторно																														
0-25	<b>F</b>	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	повторно																														
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Студенти повинні мати уяву про жанри критичних робіт і вміти написати: по-можливості, рецензію на концерт, фестиваль або музичний спектакль, анотацію твору, аналіз творчості виконавця або композитора, соліста або творчого колективу,</p>																																

	<p>виконавський аналіз, оглядову або ювілейну статтю.</p> <p>Письмові роботи виконуються самостійно (в домашніх умовах). Мета аналітичних робіт – дати можливість студентам практично освоїти різні жанри критичної літератури, використовувати отримані ними у різних галузях творчості навички і досвід вивчення музично-теоретичних дисциплін у власній практичній діяльності. Відтак, у курсі «Музична критика» практично використовується весь творчий багаж студента. У процесі написання й обговорення письмових робіт учні набувають досвід різного виду виступів та їх правильного оформлення.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>До складання заліку допускаються студенти, які у продовж змістових модулів набрали не менше як 50 балів.</p> <p>До складання іспиту допускаються студенти, які за результатами змістових модулів набрали не менше як 25 балів.</p>
<b>7. Політика курсу</b>	
<p>Курс «Музична критика» (аудиторні заняття та самостійна робота) спрямований на розвиток професійного мислення студентів, формування їх творчої активності, виховання вміння оцінювати музичні твори та їх виконання, аналіз різних форм виконавської практики, вміння давати їм професійну та кваліфіковану оцінку, точно і правильно формулювати свої враження, грамотно викладати свої думки в усній і письмовій формі.</p>	
<b>8. Рекомендована література</b>	
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Богданов-Березовский В. М. Страницы музыкальной публицистики : очерки, статьи, рецензии. Л. : Музгиз, 1963. 288 с.</li> <li>2. Бронфин Е. Ф. О современной музыкальной критике: пособие для семинаров М. : Музыка, 1977. 320 с.</li> <li>3. Грубер Р. И. О музыкальной критике как о предмете теоретического и исторического изучения // Критика и музыкознание : сб. статей. Л. : Музыка, 1987. Вып.3. С. 233–252.</li> <li>4. Зінькевич О. Чекан Ю. Музична критика: теорія та методика : навч. посіб. Чернівці : Книги–ХХІ, 2007. 424 с.</li> <li>5. Каратыгин В. Г. О музыкальной критике // Критика и музыкознание : сб. статей. Л. : Музыка, 1975. С. 263–278.</li> <li>6. Кремлев Ю. А. Русская мысль о музыке. Очерки истории русской музыкальной критики и эстетики в XIX веке : 1-3 тт. М. : Музгиз, 1954–1960. Т.1.1954. 288 с. Т.2 1958. 614 с; Т.3. 1960. 368 с.</li> <li>7. Курьшева Т. А. Музыкальная журналистика и музыкальная критика. М. : Владос. 2007. 295 с.</li> <li>8. Ливанова Т. Н. Оперная критика в России. В 2-х томах. М. : Музыка. Т. 1. Вып. 2. 1967. 192 с. Т. 2. Вып. 4. 1973. 339 с.</li> <li>9. О музыкальной критике. Из высказываний современных зарубежных музыкантов. М. : Советский композитор, 1983. 96 с.</li> <li>10. Оссовский А. Музыкально-критические статьи. Л., 1971.</li> <li>11. Соллертинский И. Критические статьи. Л., 1963.</li> <li>12. Финкельштейн Э. Критик как слушатель // Критика и музыкознание. –Л. : Музыка, 1975. С. 36–51.</li> <li>13. Хубов Г. Н. Музыкальная публицистика разных лет. Статьи, очерки, рецензии М. : Советский композитор, 1976. 431 с.</li> <li>14. Чайковский П. И. Музыкально-критические статьи. Л. : Музыка, 1986. 364 с.</li> </ol>	